

دوره ششم تقویمیه

مذاکرات مجلس

جلسه

۱۰۰

شماره

۱۲۰

تاریخ تأسیس آذربایجان

۱۳۰۵

جاسه پنج شنبه

مهر ماه ۱۳۰۶

مطابق ۱۶ دیسمبر الثاني

۱۳۴۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبوعه مجلس

قیمة اشتراك

داخل ایران سالانه ده تومان

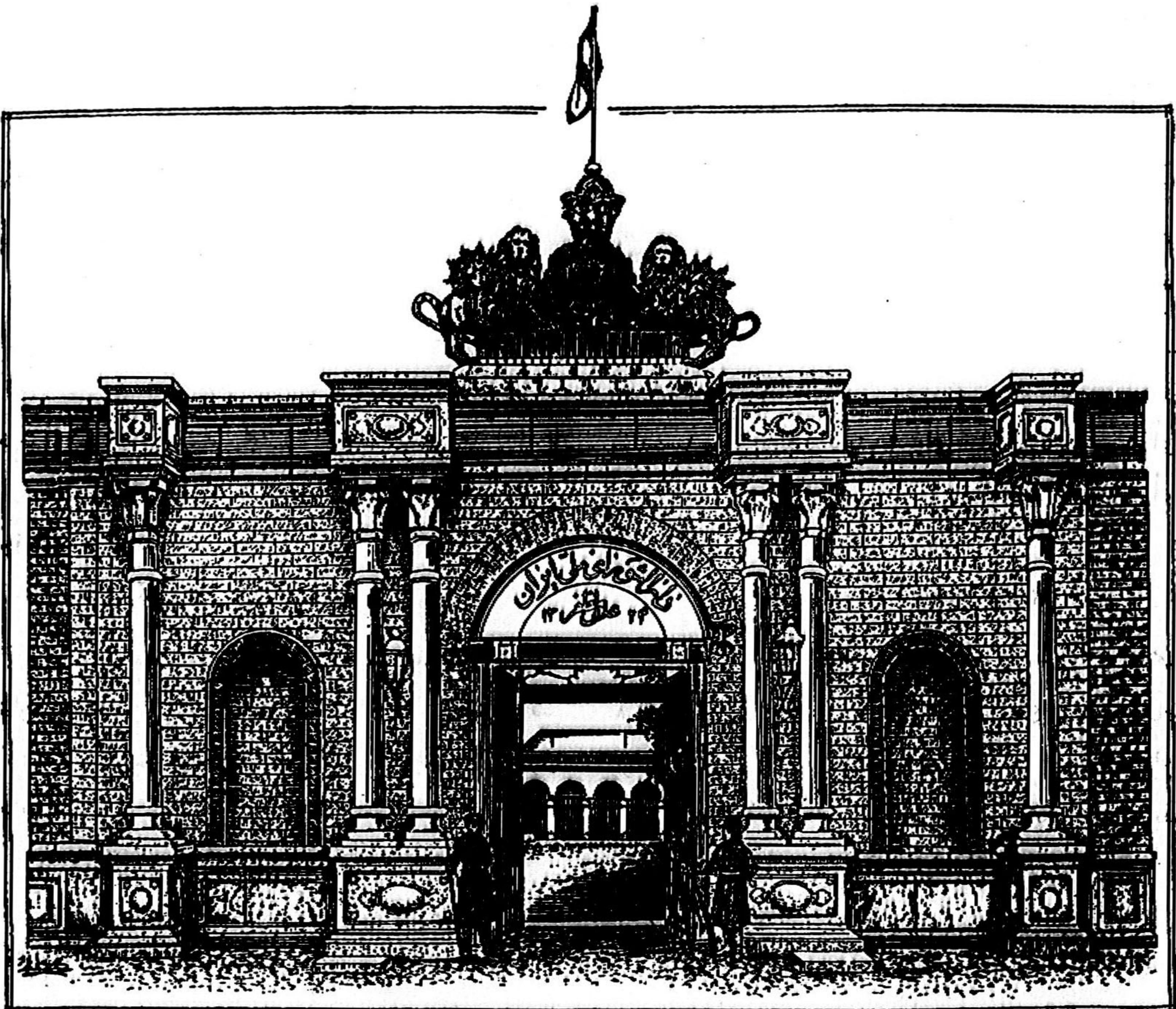
خارجه دوازده تومان

قیمة نک شماره

بیل قران

فهرست مندار بحاثت

عنوان	آر.صفحه	الى صفحه
۱ انتخاب آقابان دولتشاهی و نگهبان به منشی کری و آقابان ارباب کپخسرو - نجومی حبداری باست مباشرت مجلس شورای ملی	۲۴۸۷	۲۴۸۶
۲ تجدید اقتراع شعب سه	۲۴۸۷	
۳ شور اول خبر کیسیون بودجه راجع به تجدید اختیارات آفای مهدبعلی خان هدایت رئیس کل مالیه	۲۴۹۱	۲۴۸۸

مذکرات مجلس

دوره ششم تقاضی

صودت هشروح مجلس پنج شنبه ۲۰ مهر ماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۴۶

جلسه ۱۵۵

رئیس — صورت مجلس مخالفی ادارد؛
(کفته شد خبر)

رئیس — صبورت مجلس تصویب شد دستور بقایه

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر برای است
آفای پیرایا تشکیل شد)
(صورت مجلس سه شنبه هیجدهم مهر
ماه را آفای نی سلبان قرائت نمودند)

انتخابات هیئت رئیسه است. راجع بدو نفر منشی باید رأی گرفته شود چون دفعه سوم است اکثریت اسقی کافی خواهد بود. آقای امیر اسدالله خان راجع به چیست؟

امیر اسدالله خان عامری - خواستم از احساسات آقابان دوستان که در موقع انتخاب هیئت رئیسه راجع به بنده ابراز فرموده بودند اظهار تشکر کنم و عرض کنم که در موقع نجفیت انتخاب منشی ها استدعا دارم اسم بنده را ننویسند چون مشغولیات بنده فوق العاده است.

رئیس - آقابان مستخرجن آشرف بیاورند. (آقابان ملک ارج میرزا و ملک مدنی و سه راب خان ساکنینان برای استخراج آراء در محل نطق حاضر و اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

اوراق نقیشیه و اوراق رأی هر بک ۱۰۰ آقای نکهبان ۵۳ رأی - آقای دولتشاهی ۵۲ رأی آقای امیر تیمور کلالی ۳۶ رای - آقای وزیری ۳۳ آقای رای - آقای دیوان بیک ۷ رأی - آقای محمد آخوند ۱ رأی - آقای دکتر مصدق ۱ رأی - آقای فیروزآبادی ۱ رأی - آقای میرزا حسن خان وثوق ۱ رأی - ورقه سفید علامت امتناع ۷

رئیس - عده رأی دهنگان و حضار ۱۰۰ آقای دولتشاهی باختلاف ۵۷ و ۵۲ آقای نکهبان ۵۱ آقای وزیری ۳۵ با ۳۳ آقای امیر تیمور ۳۶ رأی داشتند لذا آقابان دولتشای و نکهبان انتخاب شدند. شروع میشود با انتخاب مباشرین. آقابان نظار تشریف بیاورند.

(آقابان نظار در محل نطق حاضر و اخذ آراء بعمل آمده پس از شماره نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید) مهره نقیشیه و اوراق رأی هر بک ۱۰۳ آقای حبدری ۳۵ رای - آقای روحی ۴ رای - آقای جلالی ۲ رأی آقای اسفندباری ۱ رای - آقای فیروزآبادی ۱ رأی - آقای محمد نقیخان اسعد ۱ رای ورقه سفید علامت

عامری - مرتضی قلیخان بیات - نجومی - حاج میرزا حبیب الله امین - نویخت - دهستانی - دکتر طاهری خطبی.

شعبه چهارم

آقابان: میرممتوذ - فومنی - زوار - طباطبائی و کیلی حاج میرزا مرتضی - امیر اسدالله خان عامری - معتمد النولیه - زنجان - جلائی - قوام - طباطبائی دیبا - یاسائی میرزا ابراهیم آشتیان - مفتی - بهبهان - سه راب خان ساکنینان - شیخ عبدالرحمن صالحی - آقا سید یعقوب شعبه ۵

آقابان: کازرونی - میرزا حسن خان ابراهیمی - میرزا احمد خان بدر - دکتر مصدق - مدرس - حاج شیخ بیات - دادگر - بنی سلیمان - کی استوان - شیخ الاسلام ملادری - آقا محمد آخوند - علیخان حبیری - عراقی - ملک ابرج میرزا پور تیمور - فرمند - معظمی - بامداد جشنیدی شعبه ۶

آقابان: مولوی - بهار - اسفندباری - محمدولی میرزا میرزا عبدالحسین - حاج آقا رضا رفیع - ارباب کیخسرو لیقه وانی - سید کاظم بزدی - مستوفی - میرزا هاشم آشتیانی - دولتشاهی - دکتر رفیع خان امین - بجی خان زنگنه اعظمی - امام جمعه اهر - شفیع الاسلامی - اسکندری آقا سید حسین آقابان

رئیس - در موقع تنفس آقابان شعب خودشان را تشکیل دهنده و هیئت رئیسه خودشان را انتخاب کنند و از هر شعبه بکنفر برای کمیسیون عرايض و منخصی و بکنفر برای کمیسیون مبتکرات باید انتخاب شود. چند دقیقه تنفس داده میشود

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله سه رب ساعت بجدداً تشکیل گردید)

رئیس - جمعی از آقابان بیشنهاد کرده اند لاجمه دو دوازدهم مطرح شود ولی هنوز خبر آن از کمیسیون نرسیده

امتناع ۱
رئیس - عده رای دهنگان ۱۰۳ آقای حبیری ۵۳ آقای روحی ۴ رأی داشتند لذا آقای حبیری انتخاب شد شبعت هر شعبه ۱۸ نفر

(اقتزاع بعمل آمده شبعت سنه بترتیب ذیل معتبر شد) شعبه اول: محمد نقیخان اسعد. پالیزی آقا سید یعقوب - یک شبعت این جایدا شده آقای سید المحققین میرفرمایند که باید بیست و دوم شبعت تجدید شوند. بنده در نظر ندارم. ایشان میرفرمایند رئیس - میباشی تو زدهم نجفیت شود، لکن بیست و دوم قرعه کشیده شده است. حالا امروز باید تجدید شود. (مجدداً اقتزاع بعمل آمده اینطور نتیجه حاصل گردید) شعبه ۱

آقابان: محمد نقی خان اسعد، پالیزی - دیوان بیکی سیدعلی اکبر آیت الله زاده اصفهانی - میرزا صادق خان خواجه - میرزا عبدالله خان وثوق - ملک آرائی - نکهبان - جهانشاهی - امامی - جسمی - ذوالقدر - فهیمی - ملک مدنی - حقنویس - ثابت - روحی - شریعت زاده

شعبه دوم
آقابان: عصر انقلاب - دکتر سنک - تیمور ناش تقی زاده - فیروز آبادی - دشی - شیروانی - فرهمند امیر حسینخان ایلخان - میرزا حسن خان وثوق - اسکندر خان مقدم - موقر - معتصد استرا بادی - وزیری آیت الله زاده خراسان - محقق - حاج علی اکبر امین افخمی.

شعبه سوم
آقابان: اعتبار - کلالی - سید محمد نقی طباطبائی عمادی - طلوع - احتشام زاده - افشار - آقا زاده سبزواری - دکتر لفهان - پیرنیما - سلطان محمد خان

است. آقای رفیع و اعتبار پیشنهاد کرده اند لاجه نمایند
اختیارات رئیس کل مالیه مطرح شود
دادگر - بنده هم در دستور عرض دارم.

رئیس - آقای اعتبار

اعتباز - عرض کنم . امور مالیه بطوریکه همه
آبیان مسبوق هستند همینطور مختلف مانده است و در
نتیجه اختلال امور مالیه کارهای مردم هم مختلف مانده
است . به این جهت بنده پیشنهاد کردم که این لاجه
مطرح شود و تکلیف این قضیه معلوم شود .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده در مطرح شدن عرضی
ندارم . در خود لاجه عرض دارم .

رئیس - پس مخلوق ندارد ؟

(بعضی گفتند خبر)

رئیس - ماده واحد قرائت میشود
(شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحد - مجلس شورای ملی از تاریخ ۶ مهر
۱۳۰۶ تا دو ماه دیگر مدلول قانون ۶ امرداد ۱۳۰۶
را که بوجب آن اختیارات مندرجۀ در قانون اسد ۱۳۰۱
با فای مهدیقلیخان هدایت واگذار شده بود نمایند میدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده ناچار هست عقایدی که در
این باب دارم در نخت عنوان مخالفت عرض کنم کرچه
خود اعضاء کمیسیون بودجه میدانند که در عاقبت بنده
در کمیسیون موافق کردم لکن ناچار در اینجا مجلس
راتوجه بدهم باشکه دولت لواح وقوایی را که از مجلس
میگذرد تعقیب و عمل نمیکند . ما در آن اختیاری که
آقا رئیس وزراء دادیم در آنجا یک نیصۀ هم گذراند
که بوجب آن نیصۀ دولت ملزم بوده است که در مدت
آن اختیار آن منتصبه را که بعد از این میخواهد بیاورد
جلب کند . نکرد . حالا متعدد باین عذرها میشوند که

هم نام شده و در کمیسیونهای مربوطه موجود است ولی
مدت آن اختیارات نام شده و خودشان تصدیق می
فرمایند که اگر این مطلب را ول بگندند تأخیر بیندازند
وضعیات مالیه به آن شکلی که سابقاً بود و مطلوب نام
نایابندگان محترم و نام مردم بوده و هست باقی نمایند و
برای اینکه به آن شکل باقی بماند سه ماه دیگر نمایند
مدت خواستند برای اینکه در ظرف این مدت بتولند
بکاری بگندند کمیسیون بودجه هم سه ماه را دو ماه
کرد و البته نظر صائب هم داشتند و را کافی میدیدند
برای نوع عمل و تصویب آن لاجه که سه ماه
متخصص در نظر گرفته شده دو ماه کافی است دولت هم
تشخیص داد که این مدت کافی است و موافقت کرد حالا
 فقط محتاج به رأی نایابندگان محترم است که در اصل
قضیه بدهند و آنوقت اصل موضوع یعنی استخدام آن اشخاص
را در کمیسیونهای مربوطه لاجه اش را بگذارند و بهان
شکلی که مطلوب است عمل شود

رئیس - آقای دشتی

دشتی - موافقم

رئیس - آقای حقنویس

حقنویس - بنده هم معتقدم که خوب است قضایا با یک
صیغه طرح و ختم شود و از این لاجه و از عطف به
ماسبق بنده انصور میکنم که بکار صیغه در طرز این
لاجه اجرا نمیشود . همین طور که آقای آقا سید یعقوب
اظهار داشتند دولت باید پیش بیف کند که عملی را که
میخواهد اجرا کند در چه مدت میتواند آنوقت همان
مدت را پیشنهاد کند و مجلس هم رأی بدهد نه اینکه
مدت را اظهار کند و پیشنهاد کند و مجلس رأی
بدهد آن وقت آن مدت بگزند و خالف انصبهای
مجلس و احترامات قانون رفتار شده باشد هم‌ذا
بنده بالذکر بآن لاجه که دولت آورده خود آن
لاجه نشان میدهد که اساسش با این طرز از اختیارات
مطابق بیست و چون مدنی است که از موعد اختیار

ماده که دولت آورده است مارا در زحمت اندخته دانایان
در مجلس هستند نمیدانم درست میشود بانه ؟ بکارهای
دکتر میلسپو داشت یعنی قانون بکارهای با و نامد
معیف داده بود قبل از آن مدت دکتر میلسپو بر حسب مخصوصی
که داشت خانم داد بخدمتش و آن زنی بیش آمد
قانون هم موقع بود بکارهای زمان ابتدا و انتهای هم در
آنچه معین شده بوده این را بنده نفهمیدم اشکالی که
بنده دارم این است با اختیار دادن مابین رئیس وزراء
مخالف نیسم چون من ایشان را حقیقت خوبی عمل اعتماد
میدام و عقیده ایشان دارم و در مالیه کاملاً توجه و
دقت دارند ولیکن این قانون ابتدایش معین بود و نامد
پنج سال بدکتر میلسپو اختیار داده شده بود از این
هم معین بود این قانون در دوره دکتر نام شده و پنجه
روز که باقی مانده بوده دادیم آقای هدایت و حالا میبینم
جور دیگر میگندند شبهه من از این جهت هست حالا اگر
کسی جوابی دارد بدهد نه بنده هم از شبهه بیرون بیام .
رهنما معاون ریاست وزراء - نایابندگان محترم همینطور که در
مقدمه نطقشان فرمودند با اصل قضیه موافق هستند و در کمیسیون
هم که این مسئله مطرح بود نهایت موافقت را فرمودند
ولی در بکار فرمودند قضیه اظری داشتند که آن نظر هم
بسیار صحیح است اما باید تصدق بفرمایند که دولت
کوئی تکرده زیرا برای استخدام سه نفر اشخاص عالیقدر
و عالی‌مقام و مختار تلکرافی و پیدا کردن این قبیل
اشخاص و توافق نظر کلی با آنها پیدا کردن البته
بکفردی زمان طبیعی لازم است این اشخاص در طهران
بودند که بروند پیشنهاد و با آنها مذاکره کنند غالباً
خود آقای آقا سید یعقوب میفرمودند که این مراسله
از اینجا بجزی دیگر که میخواهد بود ده بیست روز
بکاه طول میکشد . در اینصورت تلکراف کردن از اینجا
و بکار مختص عالی‌مقدار همانطور که در لاجه ذکر شده
نهیه کردن بیشتر از دو ماه وقت لازم دارد و خود
ایشان میدانند که دولت نهایت جدیت را کرده ولاجه اش

ما اول باید تلکراف کنیم استفسار کنیم ، مدت لازم دارد
بنده عرض میکنم دولت هر لاجه را که میآورد هبیت
مقننه با نایابندگان آن را ملاحظه کنند باید ظرفی
مدت عمل خودش را در نظر بگیرد به بینند ناچه موقع
میتواند تلکراف خودش را بازجوایی که میخواهد بگند
و ناچه مدت میتواند عملیات را انجام دهد . مجلس
که نمیتواند وارد اجراییات بشود . مجلس رای میدهد
دولت هم عمل اعتماد است و بکارهای را میآورد بگویند
دو ماه یعنی اجازه بدھید در عرض این دو ماه من متخصص
میآورم ولی دو ماه که نام شد میگویند موقع نشد
دیر شد . این بکارهای است . اساساً دولتها مواظب
نیستند بنده نظر خصوصی به این دولت و دولت دیگر
ندارم . نظرم به قوانین است که از مجلس میگذرد و باید
دولت کاملاً احترام و اجرای بگند و بلوغی نمایند که بکار
ژرزال و توهینی نسبت به آن قوانین وارد بشود . قانون
که از مجلس گذشت واجب الاجراء است و باید بهر قوه
که هست اجرا شود . قانون نظام اجباری هم مسلماً باید
اجرا شود برای اینکه قوانین که از مجلس میگذرد باید
و قانون که میگذراند باید اجرا شود و هر کس در مقابل
قانونی که از مجلس گذشت حرف زند باید قوه مجریه
وظیفه خود را اعمال کند و قانون را عملی کند
نمیشود در مقابل قانون حرف زد . این بکار عرض
بنده بود که دولت در این باب را از اینجا کرد
و عمل نکرد و با مردم و فردا گذراند نا موقع منقضی
شد و آمد بکارهای آورده که آن لاجه بنظر آقایان رمیده
است و حالا اذاء الله ما هم که در کمیسیون بودجه
هستیم ولو اینکه من خودم در آنجا هستم و نباید تعریف
بکنم لیکن کمیسیون بودجه هم کاملاً مواظب است که عملیات بر
طبق قانون بشود و فوراً کمیسیون بودجه داخل شده است و
عملیات خودش را نام کرده است کمیسیون بودجه در
آن اختیار آن منتصبه را که بعد از این میگذرد این است که این
هیچ امری را از این نمایند میگذرد میگذر این است که این

گذشته و در این مدت هم نمیدانم چه جور رفتار شده یعنی در این مدت که موعد اختیار منقضی شده و مجلس هم بک اختیارانی را تصویب نکرده نمیدایم چه جور رفتار و معامله شده بعضی از نمایندگان - همه معلق است حق لویس - این معلق شدن کارها در نتیجه پیش بیف نکردن دولت ناشی شده و اگر دولت پیش بینی میکرد کارها اینطور معلق و معوق نمیماند و بنده باز این طرز را مطابق طرز گذشته میدانم و باز چون اطمینان ندارم در آن لاجه که دولت فرستاده بطوریکه وعده داده است رفتار کند از این جهت بنده مخالفم .

رئیس -- آقای دشتی

دشتی - اولاً بک سوء فاهمی را باید رفع کنیم و آن این است که در جلسه اسبق ما که با این لاجه مخالفت کردیم با فوریت لاجه مخالفت کردیم یعنی میل داشتم که در لاجه بیشتر تحقیق و تدقیق شده باشد و بکمیسیون مراجعت شود در آنجا توضیحات کافی داده شود والا با اصل لاجه مخالف نبودیم . اظهاراتی که آقایان مخالفین کردند بک این بود که چرا دولت در آن مدت اختیارانی که داشت متخصص هالی نهیه نکرد . بعقیده بنده این بک ابراد واردی است ولی جایش در این لاجه نیست . این مسئله را باید وکالایی که ابراد میگیرند بدولت تذکر بدهند که چرا در مدت معهود اقدام نکرده و باید از دولت سؤال یا استیضاح کنند . کرچه حالا معاون آقای رئیس وزراء اظهار داشتند که مدت کم بود و در این مدت هم دولت مشغول مطالعه بود . بنده مطلب را نمیدانم ولی علی ای حال این بک ابراد معقولی است که اسباب به دولت وارد است ولی در این لاجه جایش نیست ذرا فرضاً که این کار دولت غلط بوده در هر حال باید تکلیف مالیه مملکت را معین کرد . آبا تکلیف این است که نام جریانها بخواهد با نام امور مردم معوق نمایم

با تمام معانی خودش . و امروز هم که مجلس رای را به مجلس شورای ملی تقدیم نماید (احتضان زاد) پیشنهاد آقای فیروز آبادی :

بنده ماده واحده رایان قسم اصلاح کرده پیشنهاد مینمایم ماده واحده - مجلس شورای ملی از تاریخ ۲۱ مهر ۱۳۰۶ که موجب آن اختیارات مندرجه در قانون اسد ۱۳۰۶ باقای مهدی قلیخان هدایت واگذار شده بود غدیده میدهد

پیشنهاد آقای موقر :

بنده پیشنهاد میکنم بمجای از تاریخ ۶ مهر نوشته شود از تاریخ تصویب این لاجه پیشنهاد آقای کازرونی :

بنده پیشنهاد میکنم بلاججه دولت رأی کرفته شود رئیس - پیشنهادها ارجاع میشود بکمیسیون رأی میگیریم بشور ناش این لاجه آقایانیکه شور ناندرا تصویب میکنند قیام فرمایند

(عدد زیادی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد . جلسه آنیه روز بک شنبه کمیسیون هارا هم باید شروع کرد بانتخاب کردن به این زنگی که عرض میکنم . خارجه ۱۲ نفر . داخله ۱۲ نفر مالیه دوازده نفر . عدیله دوازده . معارف دوازده . بست و تلگراف شش . فوائد عامه دوازده . نظام شش . آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده برای اینکه کارهای که داریم زودتر بگذرد مخالفم با اینکه عده اعضاء کمیسیون خارجه و فوائد عامه دوازده نفر باشد و عقیده ام این است که کمیسیون خارجه اعضاش هشت با هن نفر باشند همینطور کمیسیون فواید عامه و خجالت می کنم اگر عده زیاد باشد کار نمی کنند بک قرار داد هائی آمده که باید زودتر بگذرد و وقتی عده کمتر باشد اکثریت زودتر حاصل می شود و کار زودتر نمایم می شود از این جهت پیشنهادی کمالک بی طرف که مناسب باشد برای امور مالیه در

بندا بر این تصور میکنم هیچ مجظوري در کار باشد جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است . حاج آقا رضا رفیع - بنده مخالفم . رئیس - بفرمائید

حاج آقا رضا (رفیع) - عرض کنم آقای دشتی در ضمن موافقت اظهار فرمودند که دولت تقدیم کرده که در ظرف دو ماه وسائل آوردت متخصصین را فراموشیارده .

آقای دشتی شاید در آنوقت نبودند ولی سار آقایان بودند . آقای رئیس وزراء توضیح دادند و فرمودند که در ظرف این دو ماه مشغول مذاکره و اقدام بودیم و تلگرافات لازمه کردیم و نجواب هائی از آنها رسید و زیبایش نام شود مدنی وقت لازم دارد . غرض این است آقای رئیس وزراء توضیحات لازمه را در این باب دادند و تقدیم متووجهشان نیست . بنده جهت بنده مخالفت کردم ولی حالا که جواب آقای دشتی را دادم موافقم .

رئیس -- حالا دیگر رای لازم نیست ؟ جمعی از نمایندگان - خیر کازرونی - بنده مخالفم .

رئیس -- پس رای میگیریم . آقایانیکه مذاکران را کافی میدانند قیام فرمایند .

(عدد زیادی قیام نمودند)

رئیس -- اکثریت این پیشنهادها قرائت میشود (بعضمون ذیل قرائت شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم : تبصره -- دولت مكلف است اتفاقله بک ماه از تاریخ عصوب این قانون اشخاص ذی فن معنی را از هریک از ممالک بی طرف که مناسب باشد برای امور مالیه در

رئیس - آقای دادگر

دادگر - بنده کمان کردم این که آقای آفاسید
یعقوب استجازه کردند برای این بود که در روی
تکثیر عده اظهار عقیده بفرمایند بالااقل بهمین اندازه
که معین شد عقیده مند باشند زیرا خاطرشن مسیوق
است که کمیسیون فوائد عامه و خارجه امروزه در مقابل
یک کارهای عادی و خیلی کوچک مواجه نیست بلکه
در مقابل یک کارهای بزرگ مبتلا به است و باید خیلی
آنیه است .
(مجلس بیست دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

بیشتر دقت کرد از این جهت باید به تکثیر عده معتقد
شد . بعلاوه چنانچه در مجلس هم امتحان شده در کار
های ظریف ممکن است بک نانی در کار باشد ولی در
کار هائی که جنبه مملکتی و نوعی دارد آقا بن سر
ساعت می آیند و کار هم می کنند از این جهت هیچ جای
نگرانی نیست .

رئیس - لاجه سیم کشی هم جزو دستور جلسه
آنیه است .